

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

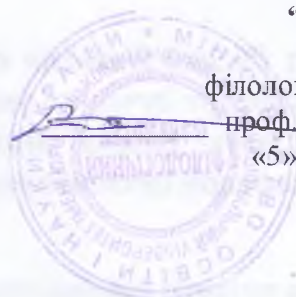
“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

філологічного факультету

проф. Бунчук Б.І.

«5» вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

**БАГАТОВЕКТОРНІСТЬ ДІАЛЕКТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ПІВНІЧНОЇ БУКОВИНИ
(вибіркова)**

Освітньо-наукова
програма

«ФІЛОЛОГІЯ»

Спеціальність

035 Філологія

Галузь знань

03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти

третій освітньо-науковий

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

Чернівці, 2022

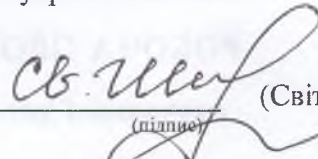
Робоча програма навчальної дисципліни «Багатовекторність діалектних досліджень Північної Буковини» складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності) та відповідає освітньо-науковій програмі «Філологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії (PhD) – спеціальності 035 Філологія.

Розробники: *Руснак Наталія Олександрівна* – доктор філологічних наук, професор кафедри сучасної української мови.

Струк Іванна Михайлівна – кандидат філологічних наук, асистент кафедри сучасної української мови

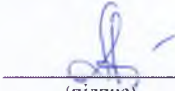
Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови.
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року.

Завідувач кафедри

(підпис) (Світлана ШАБАТ-САВКА)
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 2 від «5» вересня 2022 року.

Голова методичної ради факультету

(підпис) (Алла АНТОФІЙЧУК)
(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Багатовекторність діалектних досліджень Північної Буковини» складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності) та відповідає освітньо-науковій програмі «Філологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії (PhD) – спеціальності 035 Філологія.

Розробники: *Руснак Наталія Олександрівна* – доктор філологічних наук, професор кафедри сучасної української мови.

Струк Іванна Михайлівна – кандидат філологічних наук, асистент кафедри сучасної української мови

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови.
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Світлана ШАБАТ-САВКА)
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 2 від «5» вересня 2022 року.

Голова методичної ради факультету

_____ (підпис)

(Алла АНТОФІЙЧУК)
(прізвище та ініціали)

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ полягає в репрезентації розмаїття досліджень українських говірок Північної Буковини на фонетичному, лексичному, граматичному рівнях, на рівні діалектного тексту, у художньому дискурсі з опертям на здобутки та напрацювання української діалектології.

ЗАВДАННЯ КУРСУ полягають у

- 1) репрезентації специфіки, самобутності та оригінальності українських говірок Північної Буковини, які не є однорідними, представлені передовсім трьома типами говірок: гуцульськими, буковинськими, подільськими з подальшим розгалуженням в концепції К. Ф. Германа;
- 2) описі фонетичних закономірностей українських говірок Північної Буковини в аспекті лінгвістичної географії в інтерпретації К. Ф. Германа;
- 3) з'ясуванні лексичних особливостей буковинських говірок (праці В. Прокопенко, Ю. Карпенка, І. Колісника, І. Зінченко, Ю. Руснак, Л. Борис);
- 4) розкритті діалектного тексту в пріоритетних аспектах мовознавства – когнітивному та прагматичному (праці Н. Руснак);
- 5) аналізі ролі та місця діалектизмів у буковинському драматичному дискурсі (праці І. Струк)

3. Компетенції, якими має оволодіти аспірант у процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології в межах професійної, наукової та дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення на міжнародному та національному рівні.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу філологічних знань.

ЗК 3. Здатність до проведення самостійних досліджень на високому рівні з опертям на найновіші світові здобутки в галузі філології.

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел: фахової літератури, електронних баз.

ЗК 5. Здатність самостійно генерувати нові ідеї та застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність критично оцінювати наукові здобутки інших дослідників та свої власні.

ЗК 9. Здатність до міжособистісного спілкування, дотримання вимог професійної етики, уміння взаємодіяти та комунікувати з іншими фахівцями в галузі філології.

ЗК 11. Здатність ініціювати, організувати і проводити комплексні теоретичні та практичні дослідження у філологічній галузі.

ЗК 13. Здатність усвідомлювати роль і значення науки в культурі, зв'язок з іншими формами знання, вплив на проблеми інформаційного суспільства.

ЗК 14. Здатність проводити оригінальні дослідження, результати яких матимуть практичне застосування на вітчизняному та міжнародному рівнях.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (наукова коректність та толерантність) та уміти запобігати конфліктам під час наукових чи професійних дискусій.

ЗК 16. Здатність конструктивно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу при вирішенні складних теоретико-прагматичних питань.

ЗК 17. Здатність до формування системного наукового та загальнокультурного світогляду.

ЗК 18. Здатність до планування часу, самоорганізації та самоконтролю.

ЗК 20. Здатність до усвідомлення норм наукової етики та дотримання правил академічної доброчесності.

ЗК 21. Здатність у процесі наукових досліджень виявляти повагу до людської гідності (відмова від домінування, заподіяння шкоди й насильства) незалежно від статевої та гендерної самоідентифікації; здатність усвідомлено визнавати різноманіття підходів до права бути іншим.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати знання з філології для доповнення наявних системних світоглядних знань, концепцій на основі вивчення нових фактів і явищ.

ФК 3. Здатність виокремлювати з накопичених спостережень ті, які можна безпосередньо застосовувати у власній науковій діяльності.

ФК 4. Здатність запам'ятовувати та відтворювати факти, терміни, основні поняття, правила і теорії.

ФК 7. Здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, професійно застосовувати знання з обраної філологічної галузі – мовознавства.

ФК 8. Здатність вільно й критично послуговуватися спеціальною науковою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; обґрунтовувати оптимальний вибір термінів (при наявності синонімічних); за необхідності пропонувати нові спеціалізовані терміни та поняття.

ФК 9. Здатність чітко, логічно та послідовно висловлювати думку, досконало спілкуватися усною і писемною формами української мови.

ФК 11. Здатність знаходити, відбирати й інтерпретувати наукові матеріали в першоджерелах і фаховій літературі.

ФК 12. Здатність методично грамотно працювати з текстами наукових джерел; екстраполювати засвоєні знання, уміння, навички з філологічних дисциплін у методологію власних дослідницьких проєктів.

ФК 13. Здатність виявляти феномен національної культури з опертям на розуміння її мовної специфіки.

ФК 15. Здатність використовувати теоретичні знання про основні напрями досліджень у площині сучасного українського та зарубіжного мовознавства, зокрема у галузях комунікативної, когнітивної та зіставної лінгвістики, у сфері дискурсології, лексикології, концептології, ономастики, соціолінгвістики, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови.

ФК 20. Здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі філології в межах професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, а також до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності за фахом.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни аспірант **повинен знати:**

- членування українських говірок Північної Буковини;
- фонетико-граматичні особливості українських говірок Північної Буковини;
- типи діалектних явищ в українських говірках північної Буковини.

Аспірант **повинен вміти:**

- на основі здобутих теоретичних знань впізнавати та виокремлювати типи діалектних явищ різних говорів Північної Буковини;
- аналізувати типи діалектизмів;
- визначати функції діалектних явищ у художньому дискурсі.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати сучасні новітні концептуальні та методологічні знання з філології та суміжних галузей знань.

ПРН 2. Застосовувати та аналізувати праці провідних українських та зарубіжних учених, наукових шкіл та фундаментальних праць у власній сфері дослідження.

ПРН 7. Формулювати наукову проблему з урахуванням сучасних наукових тенденцій.

ПРН 8. Аналізувати наукові праці з філології, виявляти дискусійні та малодосліджені питання.

ПРН 10. Визначати інформаційну цінність джерел через порівняльний аналіз з іншими джерелами.

ПРН 11. Визначати найефективніші методи дослідження в галузі філології, використовуючи міждисциплінарні підходи та зв'язки.

ПРН 12. Вести спілкування в галузі філології з науковою спільнотою та громадськістю в діалоговому режимі.

ПРН 16. Застосовувати професійні знання в приватній, суспільній, професійній та освітніх сферах спілкування в багатонаціональному середовищі та з представниками інших культур.

ПРН 19. Демонструвати філологічну освіченість, знання теорії, історії, етапів формування і розвитку мовознавчої та літературознавчої науки, персоналій; обізнаність із надбаннями світової літератури, перекладними текстами; користуватися словниками та тезаурусами різних типів, довідниками, інтернет-ресурсами та електронними посібниками.

ПРН 23. Уміти конструктивно діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності на основі етичних норм.

ПРН 25. Уміти підготувати на основі самостійно отриманих результатів та успішно захистити дисертаційне дослідження.

ПРН 27. Аналізувати мовні явища в різних аспектах: історичному, семантичному, стилістичному, функціональному, етимологічному, соціолінгвістичному, соціокультурному та ін.

ПРН 28. Визначати основні орієнтири дослідження мовних та мовленнєвих явищ на сучасному етапі розвитку лінгвістики.

ПРН 33. Аналізувати й оцінювати заходи мовної політики, прогнозувати їхні наслідки тощо.

ПРН. 34. Уміти практично застосовувати навички гендерної культури, виходячи із засад та принципів гендерної рівності та принципів гендерної демократії.

**Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			Кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна	індивідуальні	
Денна	1	2	3	90	10	5			75		залік
Заочна	1	2	3	90	2	2			86		залік

Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	пр	інд	с.р.		л	с	пр	Інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади вивчення буковинських говірок													
Тема 1. Членування українських говірок Північної Буковини. Концепція К.Ф.Германа.	12	1				11	12	1					11
Тема 2. Фонетико-граматичні особливості українських говірок Північної Буковини.	11	1		1		9	11						11
Тема 3. Загальний стан вивчення українських говірок Північної Буковини.	11	1				10	11						11
Тема 4. Фонетичні особливості	11	1				10	11						11

українських говірок Північної Буковини в аспекті лінгвістичної географії у дослідженнях К.Ф.Германа.											
Тема 5. Буковинська діалектологія другої половини ХХ ст.	11	1	1		9	11			1		10
Разом за ЗМ 1	56	5	2		49	56	1	1			54
Змістовий модуль 2. Багатоаспектні дослідження діалектизмів буковинських говірок											
Тема 1. Вивчення родинної обрядовості у буковинських говірках.	7	1	1		5	7	1				6
Тема 2. Динамічні процеси у буковинських говірках (на матеріалі тематичної групи лексики «назви страв та напоїв»).	6	1			5	6					6
Тема 3. Паремії та фразеологізми українських говірок Північної Буковини як вияв ментальності народу	7	1	1		5	7					7
Тема 4. Діалектний текст у когнітивному та прагматичному вимірах.	7	1	1		5	7					7
Тема 5. Роль діалектизмів у драматичному	7	1			6	7			1		6

дискурсі буковинських письменників.											
Разом за ЗМ 2	34	5	3		26	34	1		1		32
Усього годин	90	10	5		75	90	2		2		86

Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Загальна характеристика гуцульських говірок Північної Буковини.
2	Загальна характеристика буковинських говірок Північної Буковини.
3	Загальна характеристика подільських говірок Північної Буковини.
4	Поняття про діалектизми (два значення терміна), типи діалектизмів.
5	Порівняльна характеристика літературної та діалектної мов.
6	Специфіка усного характеру діалектного мовлення.
7	В.Прокопенко про лексику буковинських говірок.
8	Лексичні діалектизми в інтерпретації Ю.Карпенка.
9	Морфемно-словотвірні студії К.М.Лук'янюка.
10	Діалектологічні студії Н.В.Гуйванюк.
11	Історія створення Словника буковинських говірок.
12	Буковинська фразеологія в інтерпретації Н.Д.Бабич.
13.	Роль діалектизмів у художньому дискурсі Ю.Федьковича.
14	Функції діалектизмів у художньому доробку Є.Ярошинської.
15	Роль діалектизмів у художньому дискурсі О.Кобилянської.
16	Професійне діалектне мовлення (техніка вишивання) в інтерпретації І.В.Зінченко.
17	Діалектний текст у культурологічній парадигмі.
18	Специфіка фольклорного тексту.
19	Інтертекстуальність діалектного тексту.
20	Діалектний дискурс.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Засоби оцінювання

1. Поточний контроль перевірки засвоєного матеріалу:

- усне опитування;
- завдання для самоперевірки;

2. Тематичний контроль:

- усне опитування;
- підготовка наукової презентації за однією з тем курсу.

3. Підсумковий контроль: залік.

Форми поточного та підсумкового контролю

Для перевірки рівня засвоєння теоретичних понять курсу аспірант повинен:

1) анотувати наукову літературу; опрацювати й коментувати наукові джерела;

2) самостійно добирати додаткову літературу для висвітлення питань самостійної роботи;

3) виступати із коментуванням основних положень курсу;

4) брати участь у науково-навчальних дискусіях та в обговоренні питань із наукових джерел, винесених на самостійне опрацювання.

5) КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

6) З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7)

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)		Кількість балів (залік)	Сумарна к-сть балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	40	100
25 балів	35 балів		

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання рівня та якості знань аспірантів здійснюється із врахуванням їхніх індивідуальних особливостей і передбачає диференційований підхід.

Оцінку «зараховано» («А») отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 90–100 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- ґрунтовно засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу, вміють її

використовувати для аргументації тих чи тих положень при розкритті змісту відповідної проблеми;

- виявили поглиблене розуміння особливостей діалектних явищ говірок Північної Буковини;
- вільно оперують фактологічною джерельною базою, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена при засвоєнні пропонованого курсу;
- регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури брали участь у реферативних повідомленнях;
- глибоко опрацювали всі питання, які винесені на самостійне вивчення;
- виконали індивідуально-творчі завдання;
- глибоко розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («В») отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 80–89 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- знають праці буковинських дослідників;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість характеризувати діалектні явища;
- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- брали досить активну участь при обговоренні питань у реферативних повідомленнях;
- опрацювали питання самостійного вивчення;
- розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («С») отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 70–79 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- обізнані з працями буковинських діалектологів;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість розуміти розмаїття українських говірок Північної Буковини;
- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- розкрили, але не повністю питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («D») отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 60-69 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та роботи у реферативних повідомленнях;
- обмежилися опосередкованим вивченням наукових джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- частково розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («E») отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 50-59 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та роботи в реферативних повідомленнях;
- обмежилися опосередкованим вивченням фактологічних джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- фрагментарно розуміються у питаннях, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку «незараховано» («FX») з можливістю повторного складання отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 35–49 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували частину занять;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються в членуванні українських говірок Північної Буковини;

- не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «незараховано» («F») з обов'язковим повторним курсом отримують аспіранти, які набрали загальну суму балів 1–34 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували практичних занять;
- пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи,
- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються і не знають типів діалектних явищ;
- не бажали відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять, фактично не засвоїли програму курсу;
- повністю не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Рекомендована література

Базова

1. Герман К. Ф. Атлас українських говірок Північної Буковини. Чернівці: Час, 1995. 414 с.
2. Герман К. Ф. Українські говірки Північної Буковини в історичному та лінгвогеографічному аспекті : Фонетика, фонологія. Чернівці: Рута, 1995. 391с.
3. Говори української мови : збірник текстів / [уклад.: С. Ф. Довгопол, А.М. Залеський, Н.В. Прилипка ; відп. ред. Т.В. Назарова]. К.: Наук. думка, 1977. 591с.
4. Гриценко П. Ю. Буковинський ареал як об'єкт лінгвістичного вивчення. *Українська мова на Буковині* : матеріали Всеукр. наук. конф., присвяч. 160-річчю від дня народження Юрія Федьковича, (Чернівці, 13–15 жовтня 1994 р.) / відп. ред. Н.Д. Бабич. Чернівці : Рута, 1994. С. 136–139.
5. Буковинські говірки: хрестоматія діалектних текстів / [уклад.: Н. О. Руснак, Н. В. Гуйванюк, В. Є. Бузинська]. Чернівці: Рута, 2006. 383 с.
6. Колісник І. С. Місцева хліборобська лексика буковинських говірок. *Діалектологічний бюлетень* [відп. ред. Ф.Т. Жилко]. Вип. 8. С. 64–71.
7. Леонова М. До характеристики говірок північних районів Буковини. *Наук. зап. Чернів. держ. ун-ту*. Чернівці: ЧДУ, 1958. Т. 31, вип. 7. С. 89–105.
8. Леонова М. Прислівник в буковинських говорах. *Питання історії і діалектології*. Львів, 1961. Кн.2, т. 42, вип. 11. С. 92–103.
9. Леонова М. В. Спільні риси буковинських та інших говірок південно-західного наріччя. *Науч. ежегодник* [Чернов. ун-та] за 1959 год. Черновцы, 1960. С. 204–207.
10. Лимаренко В. До характеристики дієслівних форм у буковинських говірках. *Питання історії і діалектології*. Львів, 1961. Кн.2, т. 42, вип. 11. С. 87–92.
11. Лук'янюк К. М. Словотвір відносних прикметників у буковинських говорах. *Розквіт економіки і культури Радянської Буковини*. Львів, 1969. С. 156–160.
12. Лук'янюк К. М. Стилiстичні властивості суфікса в буковинських говірках. *Питання стилістики української мови в її взаємозв'язку з іншими слов'янськими мовами*. Чернівці, 1963. С. 97–99.
13. Недельский П. Н. Способы выражения именного составного сказуемого в буковинских говорах. *Совещание по Общеславянскому лингвистическому атласу: тезисы докладов*. Черновцы. 1971. С.110–116.
14. Недільський П. М. Власне обставини місця в буковинських говірках. *Актуальні питання суспільних наук, історії, філології*. Львів, 1974. С. 87–91.
15. Прилипка Н.П. Темпоральні прислівники в буковинських говірках. *Українська мова на Буковині*: матеріали Всеукр. наук. конф., присвяч. 160-річчю від дня народження Юрія

Федьковича, (Чернівці, 13–15 жовтня 1994 р.). Чернівці: Рута, 1994. С. 30–31.

16. Прокопенко В. Назви одягу, взуття та головних уборів у буковинських говірках. *Питання історії і діалектології*. Львів, 1961. Кн. 2, т. 42. Вип. 11. С. 45–62.
17. Прокопенко В.А. Назви спорідненості та свояцтва в буковинських говірках. *Наук. зап. Чернів. держ. ун-ту*. Чернівці: ЧДУ, 1958. Т. 31, Вип. 7. С.139–153.
18. Прокопенко В.А. Семантичні діалектизми в буковинських говірках. *Тези доп. XII наукової сесії Чернів. держ. ун-ту*. Серія філологічних наук. Чернівці, 1966. С. 3–6.
19. Руснак Н. О. Діалектний текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Наук. вісн. Чернів. ун-ту*: зб. наук. пр. Чернівці, 2003. Вип. 170–171. С. 42–48.
20. Руснак Н. О., Руснак Ю. Обрядотерміни післявесільного етапу в буковинських говірках. *Мовознавчий вісник*: зб. наук. праць / ред. Г. І. Мартинова та ін. Черкаси : Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького, 2017. Вип. 22–23. С. 8–18.
21. Руснак Н. Лексичні особливості буковинських говірок (на матеріалі говірки с. Южинець Кіцманського району Чернівецької області. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал*. Серія "Філологічні науки" / Редколегія: Т. Бойчук, Ш. Пуріч, А. Мойсей, Чернівці–Сучава: БДМУ, 2020. № 1 (25). С.22-26.
22. Руснак Н. Руснак Ю. Заимствования в лексической системе говора села Южинец Кицманского района Черновицкой области. *«Orbis linguarum»*. Болгария, 2020. Vol. 18. Issue 2. P. 21-28. (Scopus)
23. Руснак Н. Запозичення з румунської мови у лексичній системі говірки с. Южинець Кіцманського р-ну Чернівецької обл. *Зміна лінгвістики і зміни в лінгвістиці*: матеріали XV Міжнародного колоквиуму мовознавчих наук «Еудженіу Кошеріу». Чернівці: Чернівец. нац. ун-т, 2020. С.110 – 116.
24. Руснак Н., Борис Л. Динаміка назв страв та напоїв у буковинських говірках: монографія Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 320 с.
25. Руснак Н., Руснак Ю. Лексика родинних обрядів у буковинському діалекті: монографія [передрук]. Beau Bassin (Mauritius) : Lambert. 2017. 320 с.
26. Слинько І. І. Із спостережень над синтаксисом буковинських говорів. *Тези доповідей міжвуз. наук. конф., присвяч. 25-річчю возз'єднання Північної Буковини з УРСР*. Чернівці, 1965. С. 151–153.
27. Словник фразеологізмів та паремійних виразів Чернівецької області / уклад. Н. О. Руснак, М. В. Скаб, Г. Т. Кузь, Л. М. Томусяк. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т, 2017. 352 с.
28. Юрценюк В. З історії вивчення простих речень буковинської говірки. *Наук. вісн. Чернів. ун-ту*: зб. наук. пр. Чернівці: Рута, 2007. Вип. 321–322. С.326–334.

Додаткова

1. Бузинская В.Е. Интонационная система / интонация фразы /в покутско- буковинском говоре / экспериментально-фонетическое исследование: автореф. дис. канд. филол. наук: спец. 10.02.01 „Украинский язык”. Ужгород, 1986. 23 с.
2. Герман К.Ф. Походження етноніма „гуцул” та топоніма „Гуцульщина”. *Гуцули буковинського краю*: реалії. проблеми, перспективи розвитку. Вишніця, 1994. С. 111–113.
3. „Діалектологічні-фольклорні матеріали говірки с. Южинець Кіцманського району Чернівецької області»: наук.-попул. вид. / уклад.: О.В. Піцик, В.В. Ковач, Н.О. Руснак, Ю.М. Руснак, Є.Д. Квітень. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т, 2019. 336 с.
4. Карпенко Ю.А. Деякі назви культурних рослин у буковинських говірках. *Наук. зап. Чернів. держ. ун-ту*. Чернівці: ЧДУ, 1958. Т. 31, вип. 7. С. 105–121
5. Котик Л. Г. Усне діалектне мовлення північної Буковини (словозміна іменників II

- відміни м'якої і мішаної груп). *Наук. вісн. Чернів. ун-ту*: зб. наук. пр. Чернівці: Рута, 2001. Вип. 117–118. С. 180–186.
6. Лук'янюк К.М. Пряма суфіксація іноземних основ і суміжні з нею у буковинських говірках. *Тези доп. міжвуз. ювілейної наукової конф., присвяч. 25-річчю возз'єднання Північної Буковини з Українською РСР*. Чернівці, 1965. С. 148–150.
  7. Лук'янюк К. Суфіксальний словотвір прикметників у буковинських говірках. *Питання історії і діалектології*. Львів, 1961. Кн. 2, т. 42, вип. 11. С. 103–118.
  8. Недільський П. М. Придієслівні конструкції з об'єктивним значенням у буковинських говірках. *Структура і розвиток українських овірок на сучасному етапі*: тез. доп. і повідомл. XV Республіканської діалектологічної наради. Житомир, 1983. С.145–146.
  9. Руснак Н. Засадничі прийоми аналізу кулінарної народної термінології. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. Дрогобич, 2022. С.140 – 150.
  10. Руснак Н. Висловлення-побажання в діалектних текстах буковинських говірок. *Актуальні проблеми синтаксису: Сучасний стан і перспективи дослідження*. Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченій 110-річчю від дня народження професора Іларіона Слинька (Чернівці, 16 – 17 червня 2022 р.). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2022. С.1776 – 177.
  11. Руснак Н. Гносеологічний параметр діалектних текстів буковинських говірок. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2015. Вип. 38 : Філологічні науки. С. 281–285.
  12. Руснак Н., Руснак Ю. Ментальні акценти у діалектному мовленні буковинців. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал* / Редкол.: Т.Бойчук, Ш Пуріч, А.Мойсей. Чернівці-Сучава : БДМУ, 2016. № 1 (9) : Філологічні науки. С.33 – 39.
  13. Руснак Ю. Образ наратора у діалектних текстах буковинських говірок. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал* / Редкол.: Т.Бойчук, Ш Пуріч, А.Мойсей. Чернівці-Сучава: БДМУ, 2016. № 4 (12): Філологічні науки. С.12–15.
  14. Руснак Н., Руснак Ю. Лінгвальна природа діалектного дискурсу про їжу, яку готують під час великого посту. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал*. Серія „Філологічні науки” // „Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukrainian-Romanian and Rumanian scientific journal. Series „Philological sciences” / Редколегія: Т. Бойчук, Ш. Пуріч, А. Мойсей. Чернівці-Сучава: БДМУ. 2017. № 3 (15). С. 21 – 25.
  15. Руснак Н. О., Руснак Ю.М. Актуалізація відомостей у художньому роздумі (на матеріалі сімейної саги М. Матіос „Майже ніколи не навпаки”). *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал* = Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukraine-Romanian scientific journal. Series „Philological Sciences”. Чернівці – Сучава, 2018. № 1 (17). С. 25–29.
  16. Руснак Н. О., Руснак Ю.М. Обрядовий дискурс про різдвяні розваги у буковинських говірках: етнокультурний та лінгвістичний аспекти. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал* = Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukraine-Romanian scientific journal. Series „Philological Sciences”. Чернівці – Сучава, 2017. № 4 (16). С. 129-133.
  17. Руснак Н. О. Ментальний континуум носіїв говірок як вияв мовної картини світу. *Актуальні питання суспільно-гуманітарних наук та історії медицини*: збірник Матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 11–12 жовтня 2018 р.). Чернівці. С. 170–172.
  18. Руснак Н.О. Автосемантичні висловлення в структурі діалектних текстів буковинських говірок. *Синтаксис української мови: на перетині традицій та інновацій. Ніні Василівні*

Гуйванюк : колективна монографія / за заг. ред. О. В. Кульбабської. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. С.375- 399. .

19. Руснак Н. Креативність народних буковинських молитов // *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал. Серія "Філологічні науки" / Редколегія: Т. Бойчук, Ш. Пуріч, А. Мойсей, Чернівці–Сучава: БДМУ, 2020. № 3 (27). С.19-23.*
20. Руснак Н., Струк І. Запозичення як одна із причин мовної синонімії: культурологічний аспект. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 24. Том 2. С. 12–18. ISSN 2663-4880 (print); ISSN 2663-4899 (online).
21. Руснак Н., Струк І. Запозичення з польської мови в буковинських говірках (на матеріалі говірки с. Южинець Кіцманського р-ну Чернівецької області). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск 50. С. 143 – 151. ISSN 2522-4557 (Print); ISSN 2522-4565 (Online)
22. Струк І. Лексичні діалектизми у драматичних творах Сидора Воробкевича. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. Кам'янець-Подільський, 2012. Вип. 31. С. 147–150.
23. Струк І. Комунікативний кодекс буковинців у пареміях (на матеріалі драматичних творів буковинських письменників). *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Слов'янська філологія* : збірник наукових праць. Чернівці, 2011. Вип. 547–548. С. 292–298.
24. Струк І. М. Паремії як засоби реалізації категорії інтертекстуальності в драматичному тексті буковинських письменників. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: філологія*, 2021, Вип. 24 С. 149–157.

9. Інформаційні ресурси

Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Атлас_української_мови

Режим доступу: [petrovkabook.zakupka.com > 185609612-atlas-ukrains..](http://petrovkabook.zakupka.com/185609612-atlas-ukrains..) Атлас української мови. В трьох томах.

Режим доступу : <http://lemko.org/pdf/mamoT.> Ванько Ю. Карпатські русинські діалекти.

Режим доступу: www.rusynacademy.sk/rusynski/rusyn_jazyk.html#Карпатські_русинські_діалекти.

Режим доступу : <http://nte.etnolog.org.ua/zmist/2018/N1/5>.
Белей Л. Русинська мова на теренах центральної Європи.

Режим доступу: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/24258/1/Леся%20ХОМЧАК.Леся_Хомчак.До_функціонування_надсянських_говірок_в_умовах_білінгвізму.

Режим доступу: http://dspu.edu.ua/native_word/wp-content/uploads/2016/04/2012-В.Грещук,В.Грещук_Наддністрянський_діалект_у_мові_новел_та_оповідань_Богдана_Голода.

Режим доступу: <http://www.volynpost.com/news/150605-vandity-karabkatysia-telebendaty->

[nezvychna-volynska-govirka](#) Гвандіти, карабкатися, телебендати: незвична волинська говірка.

Режим доступу: http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/229_7
[Н.Коваленко](#). Лексика подільських говірок у «Словарі української мови» Б.Грінченка.

Режим доступу: <https://www.nasze-slowo.pl/yak-boykayut-boyki> Як «бойкают»бойки.

Режим доступу: <https://varosh.com.ua/projects/zakarpatskyj-dialekt-shho-cze-take-yak-vin-vynyk-ta-chomu-vazhlyvo-jogo-beregty/> «Закарпатський діалект»: що цетаке, як він виник та чому важливо його берегти.

Режим доступу: [https://www.wikizero.com/uk/ Західнополіський](https://www.wikizero.com/uk/Західнополіський) говір.Режим доступу:
[https://www.wikizero.com/uk/ Східнополіський](https://www.wikizero.com/uk/Східнополіський) говір.

Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um169.htm> Слобожанський говір.

Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um169.htm> [Король О.С.](#) Степовий говір південно-східного наріччя української мови.

Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/42975879>. [Т.Щербина](#). Походження говірок середньонадніпряньського-степового порубіжжя у світлі ареалогії

Режим доступу: <http://jvestnik-b.donnu.edu.ua/article/view/2568>. [Мартинова Г.І.](#)
Інтерпретація етнофразем у діалектному тексті.